

คนที่กำลังเปลี่ยนไปสู่ความทันสมัย

(Modernization of Man)

การพัฒนาประเทศไทยในปัจจุบันได้เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้ประชาชนในชนบทที่มีความเป็นอยู่ดีขึ้น การพัฒนาที่จะสัมฤทธิ์ผลได้นั้นจะต้องพัฒนาทั้งในด้านวัตถุและจิตใจให้ไปพร้อมกันเมื่อเป็นเช่นนี้จึงน่าสนใจอย่างยิ่งที่จะได้พิจารณาว่าลักษณะ Modernization ของคนในค่านิยมแบบแผนการดำเนินชีวิต และความรู้สึกรู้จักคิดทางด้านจิตใจได้พัฒนาไปพร้อมกันหรือไม่? อย่างไร? ลักษณะแบบแผนการดำเนินชีวิตในที่นี้คือ External Modernization และความรู้สึกรู้จักคิดทางด้านจิตใจก็คือ Internal Modernization การที่คนในชนบทเปลี่ยนจากระบบประเพณีแบบดั้งเดิมมาเป็นระบบทันสมัยนั้น นักสังคมวิทยาผู้หนึ่งชื่อ Alex Inkeles เสนอความคิดว่า การที่คนจะมีลักษณะเปลี่ยนไปสู่ความทันสมัยขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน คือจากสภาพสิ่งแวดล้อม ค่านิยม และทัศนคติ ตลอดจนโลกทัศน์โดยทั่วไป เขายังได้เสนอต่อไปว่า ปัจจัยภายนอกได้แก่ urbanization, education, mass communication, industrialization และ politicization ส่วนในด้านค่านิยม ทัศนคติ และโลกทัศน์เป็นปัจจัยภายใน Alex Inkeles กล่าวว่า คนทันสมัยจะมีลักษณะที่กล้าเสี่ยงและยอมรับสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ไม่เชื่ออะไรงมงาย การทำงานอะไรก็ตามจะต้องมีการวางแผนล่วงหน้า เพื่อบริหารจัดการ

สำหรับการศึกษาการเป็นคนทันสมัยของคนชนบทที่ได้เน้นทั้งด้านวัตถุและจิตใจ กล่าวคือ การเปลี่ยนไปสู่ความทันสมัยทางด้านวัตถุจะหมายถึงแบบแผนการดำเนินชีวิตที่เราเรียกว่า External Modernization ได้แก่ การศึกษาประยุกต์วิทยา แบบแผนการประกอบอาชีพ สุขภาพอนามัย การจ้างแรงงาน และแบบแผนครอบครัว ส่วนการเปลี่ยนไปสู่ความทันสมัยทางด้านจิตใจจะหมายถึงความรู้สึกรู้จักคิดทางจิตใจที่เราเรียกว่า Internal Modernization

^{๒๑} Myron, Weiner, (ed) Modernization (New York: Basic Book, inc., 1966), p. 139.

จากตารางสรุปข้างบนนี้ แสดงให้เห็นว่า ในการจัดชั้นต่าง ๆ นั้น ชั้นทันสมัย
 อย่างน้อยจะต้องมีการศึกษาสูง และประยุกต์วิทยาสูง ส่วนเรื่องอื่น ๆ มีระดับปานกลางก็พอ
 แต่หากว่าเรื่องการศึกษาและประยุกต์วิทยาไม่สูงคือปานกลาง ก็จัดอยู่ในชั้นการเปลี่ยน
 ผ่านโดยมีระดับปานกลางในอีก ๓ เรื่องอะไรก็ได้ สำหรับในชั้นประเพณีแบบดั้งเดิม นอก
 จากประกอบไปด้วยพวกที่มีระดับต่ำในทุกเรื่องแล้ว ก็ยังประกอบไปด้วยพวกที่มีระดับปาน-
 กลาง ๑ หรือ ๒ เรื่อง เป็นอย่างมากอีกด้วย

สำหรับการจัดเป็น Internal Modernization นั้นมีอยู่ ๖ อย่างด้วย

เหมือนกันคือ Educational Orientation, Innovation, Activism, Religiosity,
 Individualism และ Family Sphere โดยแต่ละเรื่องจะเป็นข้อความที่กำหนดขึ้น
 เพื่อวัดในเรื่องเหล่านั้น และให้คะแนนสูง กลาง และต่ำ (ดูรายละเอียดภาคผนวก, ข)
 แลวนำมาจัดเป็นระยะทันสมัย ชั้นเปลี่ยนผ่าน และชั้นระบบประเพณีแบบดั้งเดิมโดยใช้
 คะแนนสูง กลาง และต่ำของแต่ละอย่าง ดังตารางสรุปต่อไปนี้

	Educational Orientation	Innova- tion	Acti- vism	Religio- sity	Indivi- dualism	Family Sphere
Modern	upper	H	H	H	H	H
	lower	H	H	M	M	M
Transitional	upper	M	M	M	M	M
	lower	Middle ใน ๓ เรื่องอะไรก็ได้				
Traditional	upper	Middle ๑ เรื่อง หรือ ๒ เรื่อง				
	lower	L	L	L	L	L

* H = high

M = middle

L = low

จากตารางสรุปข้างบนนี้ แสดงให้เห็นว่า การจัดชั้นต่าง ๆ ชั้นทันสมัยอย่าง
น้อยจะต้องมี Educational Orientation และ Innovation สูง ส่วนเรื่อง
อื่น ๆ มีระดับปานกลางก็พอ แต่ต่ำกว่าเรื่อง Educational Orientation และ
Innovation มีระดับไม่สูง คือปานกลาง ก็จัดอยู่ในชั้นการเปลี่ยนผ่าน โดยมีระดับ
ปานกลางในอีก ๓ เรื่องอะไรก็ได้ สำหรับในชั้นประเพณีแบบดั้งเดิม นอกจากจะประกอบ
ไปด้วยพวกที่มีระดับต่ำในทุก ๆ เรื่องแล้ว ก็ยังประกอบไปด้วยพวกที่มีระดับปานกลาง
๑ หรือ ๒ เรื่องเป็นอย่างมากอีกด้วย

ดังนั้นการพิจารณา External และ Internal Modernization ได้
พิจารณาหลายเรื่องประกอบกัน และแต่ละแบบต่างก็แยกเป็นชั้นทันสมัย ชั้นเปลี่ยนผ่าน
และชั้นระบบประเพณีแบบดั้งเดิมอีกด้วย สำหรับคำว่า " สูง " ก็คือ " ทันสมัย "
ก็มีความหมายที่สอดคล้องกับความเป็นจริงในสังคมชนบทของไทย ถ้าจะใช้มาตรฐาน
ในเมืองเป็นเครื่องวัดแล้ว เป็นการเห็นว่าเราจะไม่พบชาวนาที่จัดอยู่ในลักษณะนั้น ๆ ได้

๒. ลักษณะกลุ่มทางสังคม

เป็นที่น่าสังเกตว่าลักษณะ Modernization ของชาวชนบทอาจจะ
เป็นผลมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมก็ได้ เพราะเท่าที่เป็นอยู่ในชนบทไทยนั้น ปรากฏ
ว่ามีลักษณะการรวมกลุ่มแบบต่าง ๆ เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในแง่การเมือง เศรษฐกิจหรือสังคม

กลุ่มเกษตรกรซึ่งอยู่ในข่ายของการศึกษานี้ ก็เป็นผลจากการพัฒนาดังกล่าวนั้น อย่างไรก็ตาม ชาวนาที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มดังกล่าวก็มีความสำคัญเช่นกัน เพราะจากความเป็นอยู่ในท้องถิ่น หรือละแวกบ้านเดียวกันอาจจะได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเกษตรกร จนกระทั่งมีลักษณะ Modernization อยู่ในระดับหรือชั้นเดียวกัน ที่น่าสังเกตและควรได้รับการพิจารณาศึกษาด้วยอีกประการหนึ่ง ก็คือ ชุมชนที่ไม่ได้มีกลุ่มเกษตรกรเลยนั้นจะมีลักษณะของ Modernization เกิดขึ้นได้หรือไม่ พอจะมองเห็นได้ว่าชาวนาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่ไม่มีการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร อาจมีแนวโน้มของ Modernization น้อยกว่าพวกที่เป็นสมาชิกในกลุ่มที่มีการจัดระเบียบ และมีแผนดำเนินงาน นอกจากกลุ่มชนิดต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว ผู้ศึกษายังได้สุ่มตัวอย่างชาวชนบท ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเดียวกับสามพวกแรก แต่ได้เข้ามาหาเลี้ยงชีพด้วยอาชีพอย่างอื่นมากลุ่มหนึ่ง เพื่อประกอบการพิจารณาเปรียบเทียบด้วย โดยสันนิษฐานไวล่วงหน้าว่าพวกนี้ก็น่าจะมีลักษณะ Modernization เกิดขึ้นเหมือนกัน และก็จะมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ที่กล่าวถึงมาแล้ว เพราะอาชีพอื่นอาจให้รายได้สูงกว่า และเปิดโอกาสให้ใครจักหรือเคยมีประสบการณ์โดยตรงกับความทันสมัยในแง่ต่าง ๆ มากกว่าชาวนา ดังนั้นการศึกษาจึงประกอบไปด้วยปรากฏการณ์ทั้งในด้าน

External และ Internal Modernization ของชาวชนบท ๔ กลุ่มด้วยกัน คือ

- กลุ่มที่ ๑ ประกอบด้วยชาวชนบทที่เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมี ๓๐ ครัวเรือน
- กลุ่มที่ ๒ ประกอบด้วยชาวชนบทที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมี ๔๒ ครัวเรือน
- กลุ่มที่ ๓ ประกอบด้วยชาวชนบทในหมู่บ้านที่ไม่มีกลุ่มเกษตรกรตั้งอยู่มี ๔๐ ครัวเรือน
- กลุ่มที่ ๔ ประกอบด้วยชาวชนบทที่ไม่ได้อาศัยทำนา (เลือกจากหมู่บ้านต่าง ๆ) มี ๒๐ ครัวเรือน

รวมทั้งสิ้น ๒๓๒ ครัวเรือน

จากกลุ่มตัวอย่างทั้ง ๔ นี้พบว่า กลุ่มที่ ๑, ๒, ๓ เป็นตัวอย่างใกล้เคียงกัน เพราะชาวชนบททั้ง ๓ กลุ่มมีอาชีพทำนา ส่วนกลุ่มที่ ๔ เป็นกลุ่มที่ไม่ได้อาศัยทำนาส่วนใหญ่จะมีอาชีพค้าขายภายในหมู่บ้าน การรับจ้างทั่วไป และมีอยู่เป็นส่วน้อยในชนบท จึงได้เลือกสุ่มตัวอย่างได้เพียง ๒๐ ครัวเรือน การศึกษาครั้งนี้จะได้ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ดังกล่าวในเรื่องที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ยังผลให้เกิด Modernization ทั้งในด้าน External และ Internal Modernization ดังที่ได้บรรยายไว้แล้วในตอนเริ่มต้นของบทนี้

ตารางที่ ๑ อัตราส่วนรอยผู้ให้สัมภาษณ์จำแนกตามกลุ่ม กับ External และ Internal Modernization

Modernization	กลุ่ม ๑	กลุ่ม ๒	กลุ่ม ๓	กลุ่ม ๔	รวม
External Traditional	-	๖.๑๐ (๕)	๑.๒๕ (๑)	-	๒.๓๔ (๖)
Transitional	๕๘.๕๗ (๖๘)	๕๒.๖๘ (๗๖)	๔๗.๕ (๗๘)	๑๐๐.๐ (๒๐)	๕๖.๕๓ (๒๕๓)
Modern	๑.๔๓ (๑)	๑.๒๒ (๑)	๑.๒๕ (๑)	-	๑.๑๔ (๓)
รวม	๑๐๐.๐ (๗๐)	๑๐๐.๐ (๘๒)	๑๐๐.๐ (๘๐)	๑๐๐.๐ (๒๐)	๑๐๐.๐ (๒๕๒)
Traditional	-	-	-	-	-
Internal Transitional	๘๗.๑๔ (๖๑)	๘๑.๔๖ (๗๕)	๘๑.๒๕ (๗๓)	๑๐๐.๐ (๒๐)	๘๑.๘๗ (๒๒๘)
Modern	๑๒.๘๖ (๘)	๘.๕๔ (๗)	๘.๗๕ (๗)	-	๘.๑๓ (๒๓)
รวม	๑๐๐.๐ (๗๐)	๑๐๐.๐ (๘๒)	๑๐๐.๐ (๘๐)	๑๐๐.๐ (๒๐)	๑๐๐.๐ (๒๕๒)

ตารางที่ ๑ แสดงให้เห็นว่าแบบแผนการดำเนินชีวิตในแง่ External Modernization ของชาวชนบททั้ง ๔ กลุ่มที่อยู่ในชั้นเปลี่ยนผ่านเกือบทั้งสิ้น (ร้อยละ ๕๖.๕) ส่วนที่อยู่ในชั้นทันสมัยมีเพียงร้อยละ ๑.๑๔ และอยู่ในชั้นระบบประเพณีแบบดั้งเดิมร้อยละ ๒.๓๔ จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มทั้ง ๔ เป็นกลุ่มทางสังคมที่กำลังเปลี่ยนผ่านจากระบบประเพณีแบบดั้งเดิมมาเป็นระบบที่เริ่มจะทันสมัยขึ้น แม้ว่าชั้นทันสมัยกลุ่ม ๑, ๒, ๓ มีอัตราส่วนรอยไม่แตกต่างกัน แต่ในชั้นระบบประเพณีแบบดั้งเดิมนั้นกลุ่มที่ ๑ ไม่มีเลย ส่วนกลุ่มอื่น ๆ ยังมีอยู่ ยกเว้นกลุ่มที่ ๔ จัดอยู่ในชั้นกำลังเปลี่ยนผ่าน และชั้นเปลี่ยนผ่านกลุ่มทั้ง ๔ ไม่แตกต่างกัน จึงเห็นได้ว่ากลุ่มที่ ๑ มีแนวโน้มของ External Modernization มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะว่าสมาชิกของกลุ่มเกษตรกรได้รับสิ่งใหม่ ๆ จากเกษตรกรอำเภอ ได้รับความช่วยเหลือจากธนาคารเกษตรกรโคแกปย พันธุ์ข้าว ยาปราบศัตรูพืช ทำให้แบบแผนการดำเนินชีวิตสูงขึ้นกว่ากลุ่มอื่น ๆ อนึ่งสำหรับกลุ่ม ๒ แม้ว่าจะอยู่ในหมู่บ้านเดียวกันและน่าจะได้รับอิทธิพลจากกลุ่มที่ ๑ โดยตรง แต่กลับมีจำนวนผู้ที่ยังอยู่ในชั้นประเพณีแบบดั้งเดิมสูงกว่ากลุ่มที่ ๓ ซึ่งไม่มีกลุ่มเกษตรกรตั้งอยู่ในหมู่บ้านที่ตนอาศัยอยู่ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้

ตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาความบุคคลประเภทที่กล่าวมีฐานะความเป็นอยู่อย่างไร ผลปรากฏว่าใน
 ชั้นระบบประเพณีแบบดั้งเดิม กลุ่มที่ ๒ มีอยู่ ๕ คน ในจำนวน ๓ คน (ร้อยละ ๖๐.๐) บอก
 ว่ามีผลผลิตชาวเจดีย์ดังตอโรนอย แดกกลุ่มที่ ๓ มีอยู่คนเดียว แต่มีผลผลิตเจดีย์ดังตอโรนอยมาก
 จึงแสดงให้เห็นว่าในชั้นระบบประเพณีแบบดั้งเดิมกลุ่มที่ ๒ มีฐานะความเป็นอยู่ค่อนกว่ากลุ่ม
 ที่ ๓

ทางด้าน Internal Modernization ของชาวชนบททั้ง ๔ กลุ่มไม่
 ปรากฏว่าอยู่ในชั้นระบบประเพณีแบบดั้งเดิม ส่วนใหญ่อยู่ในชั้นกำลังเปลี่ยนผ่านมากกว่าชั้น
 ต้นสมัย ภายในชั้นต้นสมัยกลุ่มที่ ๑ มีอัตราส่วนรอมมากกว่ากลุ่มที่ ๒ และ ๓ ซึ่งแสดงให้เห็น
 เห็นว่ากลุ่มที่ ๑ จะมีแนวโน้มทาง Internal Modernization ไปในอัตราที่เร็วกว่า
 กลุ่มอื่น ๆ เพราะว่าโดยปรกติการดำเนินงานภายในกลุ่มเกษตรกรรมจะมีการประชุมปรึกษา
 หารือกันแลกเปลี่ยนความรู้ และความคิดความอ่านในหมู่สมาชิกมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ที่ไม่ได้มี
 การจัดระเบียบของกิจการ

เมื่อนำมาเปรียบเทียบระหว่าง External กับ Internal Modernization
 นั้น จากตารางแสดงว่าชั้นประเพณีแบบดั้งเดิมของกลุ่มต่าง ๆ ในด้าน External Moder-
 nization มีอยู่ แต่กรณี Internal Modernization ไม่มี แสดงว่าในแบบแผน
 การดำเนินชีวิตของชาวนาที่อยู่ในกลุ่มตัวอย่างของการศึกษานี้ ไม่มีความนึกคิดทางจิตใจ
 ล้าหลังเลย ในด้าน Internal Modernization นั้น จำนวนชาวชนบทที่อยู่ในชั้นต้น
 สมัยมีอัตราส่วนสูงกว่าในด้าน External Modernization ส่วนในชั้นเปลี่ยนผ่านตัวเลข
 แสดงว่ากลุ่มต่าง ๆ มีอัตราส่วนใกล้เคียงกัน แสดงให้เห็นว่าชาวชนบทโดยเฉพาะกลุ่มที่ ๑
 Internal Modernization ไปได้ไกลกว่า External Modernization ทั้งนี้
 อาจจะอธิบายได้ควยปัจจัยทางด้านประชากร สังคม และเศรษฐกิจ ดังจะไดกล่าวต่อไป

๒.๑ ปัจจัยด้านประชากร

เนื่องจากสังคมชนบทที่อยู่ในข่ายการศึกษาส่วนใหญ่จะอยู่ในชั้นกำลังเปลี่ยนผ่านซึ่ง
 เป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อ เห็นสมควรวิเคราะห์ให้ลึกซึ้งลงไปว่าสังคมของชาวชนบทมีองค์
 ประกอบทางด้านประชากร เศรษฐกิจ และสังคมเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร เพื่อที่จะ

ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะองค์ประกอบภายในกลุ่มต่าง ๆ ว่าแตกต่างกันเพียงใด อนึ่ง การเปลี่ยนไปสู่ความทันสมัยทางค่านิยมจิตใจ จะไม่มีชาวบ้านจัดอยู่ในขั้นประเพณีแบบดั้งเดิมเลย โดยส่วนใหญ่จะจัดอยู่ในขั้นกำลังเปลี่ยนผ่าน และขั้นทันสมัย จึงจะขอบรรยายในขั้นดังกล่าวนี้ เพราะว่ามีตัวเลขเพียงพอที่จะเปรียบเทียบในระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ได้

ก. อายุ การเปลี่ยนไปสู่ความทันสมัยทั้งทางด้านวัตถุและจิตใจ อาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยทางค่านิยมมีบทบาทอยู่ในเรื่องนี้อย่างไม่มากนักเลย กล่าวคือคนที่มียุ่มาช้านานจะมีประสบการณ์ในเรื่องต่าง ๆ ที่จะช่วยให้เปลี่ยนไปสู่ความทันสมัยได้มากกว่าคนที่มียุ่มาช้านาน ซึ่งมักจะมีประสบการณ์ในด้านความคิดความอ่านน้อยกว่า

ตารางที่ ๒ อัตราส่วนร้อยละให้สัมภาษณ์ จำแนกตามอายุ กับ Internal Modernization

	อายุ		
	น้อย (- ๓๐ ปี)	ปาน กลาง (๓๑ - ๕๐ ปี)	มาก (๕๑+ปี)
Traditional	-	-	-
Transitional	๕๓.๑๖ (๕๐)	๕๕.๒๕ (๑๐๘)	๕๒.๐๘ (๘๑)
Modern	๖.๕๕ (๓)	๑๐.๓๕ (๑๓)	๗.๕๖ (๗)
	๑๐๐.๐ (๕๓)	๑๐๐.๐ (๑๒๑)	๑๐๐.๐ (๘๘)

ตารางที่ ๒ แสดงว่าคนวัยกลางคน (ร้อยละ ๑๐.๓๕) เป็นวัยที่จะทำให้คนทันสมัยในด้านความคิดได้มากกว่าคนในวัยอื่น แต่ความแตกต่างที่พบไม่มีนัยสำคัญในทางสถิติ อนึ่ง เพื่อที่จะทราบว่าในกลุ่มต่าง ๆ วัยกลางคนทำให้คนทันสมัยนั้น แตกต่างกันหรือไม่ ผู้ศึกษาขอเสนอตัวเลขในตารางต่อไปนี้เป็นเครื่องประกอบการพิจารณา

ตารางที่ ๓ อัตราส่วนร้อยละให้สัมภาษณ์จำแนกตาม Internal Modernization
กับกลุ่มและอายุ

กลุ่ม	อายุ	Tradi- tional	Transi- tional	Modern	รวม
๑	มาก	-	๕๐.๖๒ (๒๕)	๕.๓๘ (๓)	๑๐๐.๐ (๓๒)
	ปานกลาง	-	๘๑.๕๘ (๒๗)	๑๕.๒๒ (๖)	๑๐๐.๐ (๓๓)
	น้อย	-	๑๐๐.๐ (๕)	-	๑๐๐.๐ (๕)
๒	มาก	-	๕๖.๑๕ (๒๕)	๓.๘๕ (๑)	๑๐๐.๐ (๒๖)
	ปานกลาง	-	๕๒.๑๑ (๓๕)	๗.๘๘ (๓)	๑๐๐.๐ (๓๘)
	น้อย	-	๘๓.๓๓ (๑๕)	๑๖.๖๗ (๓)	๑๐๐.๐ (๑๘)
๓	มาก	-	๘๖.๘๕ (๒๐)	๑๓.๐๕ (๓)	๑๐๐.๐ (๒๓)
	ปานกลาง	-	๕๐.๐ (๓๖)	๑๐.๐ (๕)	๑๐๐.๐ (๔๐)
	น้อย	-	๑๐๐.๐ (๗)	-	๑๐๐.๐ (๑๗)
๔	มาก	-	๑๐๐.๐ (๗)	-	๑๐๐.๐ (๗)
	ปานกลาง	-	๑๐๐.๐ (๑๐)	-	๑๐๐.๐ (๑๐)
	น้อย	-	๑๐๐.๐ (๓)	-	๑๐๐.๐ (๓)

จากตารางที่ ๓ เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับคนที่มีความตั้งใจอยู่ในขั้นทันสมัยและขั้นเปลี่ยนผ่าน ในกลุ่มที่ ๑ ปรากฏว่าคนที่ทันสมัยอยู่ในวัยกลางคนมีอัตราส่วน (๑ : ๔.๕) มากกว่าวัยอื่น ๆ และเป็นอัตราส่วนมากกว่าของกลุ่มอื่น ๆ ด้วย แต่ในกรณีเปลี่ยนผ่านกลับมีอัตราส่วนของวัยกลางคนน้อยกว่าของกลุ่มอื่น กลุ่มที่ ๒ พบว่าวัยกลางคนไม่แตกต่างกันคือ คนที่ทันสมัยและคนที่เปลี่ยนผ่านอยู่ในวัยกลางคนในอัตราส่วนใกล้เคียงกัน อย่างไรก็ตาม กลุ่มที่ ๓ คนที่มีความตั้งใจทันสมัยอยู่ในวัยกลางคนในอัตราส่วนมากกว่าคนในวัยอื่น และในกรณีเปลี่ยนผ่านก็มีอัตราส่วนสูงกว่ากลุ่มของ ๑ และ ๒ ด้วย จึงแสดงให้เห็นว่าวัยกลางคนเป็นวัยที่จะทำให้นักทันสมัยในด้านความคิดได้มากกว่าคนในวัยอื่น และเมื่อแยกพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มแล้วขอเท็จจริงนี้ยังปรากฏอยู่ดังที่ได้บรรยายไว้แล้วข้างต้น

ข. สมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากน้อย อาจจะเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงฐานะความเป็นอยู่ของชาวชนบทให้ดีขึ้น ในเมื่อเรากำลังถึงความสัมพันธ์ระหว่างฐานะเศรษฐกิจ กับความเป็นอยู่โดยทั่ว ๆ ไป ครัวเรือนที่จำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยย่อมมีโอกาสที่จะปรับปรุงฐานะความเป็นอยู่เพื่อเปลี่ยนไปสู่ความทันสมัยให้ดีขึ้นทั้งในด้านวัตถุและจิตใจด้วย

ตารางที่ ๔ อัตราส่วนร้อยละให้สัมภาษณ์จำแนกตามสมาชิกในครัวเรือน กับ

Internal Modernization

	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
	น้อย (-๔ คน)	ปานกลาง (๕-๙ คน)	มาก (๑๐ คน)
Traditional	-	-	-
Transitional	๘๕.๑๕ (๘๘)	๘๕.๗๑ (๘๑)	๘๐.๘๑ (๘๐)
Modern	๘.๘๕ (๕)	๑๘.๒๘ (๑๘)	๘.๐๘ (๘)
	๑๐๐.๐ (๑๐๓)	๑๐๐.๐ (๑๐๕)	๑๐๐.๐ (๘๘)

จากตารางที่ ๔ แสดงว่าคนที่มีความตั้งใจทันสมัยจะมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนปานกลางมากกว่าจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มากเกินไปและน้อยเกินไป และเพื่อจะศึกษาถึงกลุ่มต่าง ๆ ว่าจะมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนแตกต่างกันหรือไม่ในแง่ของ Internal Modernization

ตารางที่ ๕ อัตราร้อยของผู้ให้สัมภาษณ์จำแนกตาม Internal Modernization กับกลุ่มและจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

กลุ่ม	จำนวนสมาชิก	Traditional	Transitional	Modern	รวม
๑	มาก	-	๘๓.๓๓ (๑๔)	๖.๖๗ (๑)	๑๐๐.๐ (๑๕)
	ปานกลาง	-	๖๒.๘๗ (๒๐)	๓๗.๑๓ (๗)	๑๐๐.๐ (๒๗)
	น้อย	-	๘๖.๔๓ (๒๗)	๑๓.๕๗ (๑)	๑๐๐.๐ (๒๘)
๒	มาก	-	๘๖.๖๗ (๑๓)	๑๓.๓๓ (๒)	๑๐๐.๐ (๑๕)
	ปานกลาง	-	๘๗.๑๔ (๓๔)	๑๒.๘๖ (๑)	๑๐๐.๐ (๓๕)
	น้อย	-	๘๗.๕๕ (๒๘)	๑๒.๔๕ (๔)	๑๐๐.๐ (๓๒)
๓	มาก	-	๘๘.๘๘ (๑๐)	๑๑.๑๑ (๑)	๑๐๐.๐ (๑๑)
	ปานกลาง	-	๘๓.๗๘ (๓๑)	๑๖.๒๒ (๖)	๑๐๐.๐ (๓๗)
	น้อย	-	๑๐๐.๐ (๓๒)	-	๑๐๐.๐ (๓๒)
๔	มาก	-	๑๐๐.๐ (๓)	-	๑๐๐.๐ (๓)
	ปานกลาง	-	๑๐๐.๐ (๖)	-	๑๐๐.๐ (๖)
	น้อย	-	๑๐๐.๐ (๑๑)	-	๑๐๐.๐ (๑๑)

จากตารางที่ ๕ เมื่อพิจารณาชั้นทัศนสมัยเปรียบเทียบกับชั้นที่กำลังเปลี่ยนผ่าน ในกลุ่มที่ ๑ ปรากฏว่า คนที่มีจิตใจทัศนสมัยกลุ่มที่ ๑ มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนปานกลางมากกว่าจำนวนสมาชิกในครัวเรือนอื่น ๆ แต่ในกลุ่มที่ ๒ พบว่า คนที่มีจิตใจทัศนสมัยมีมากที่สุด ในครัวเรือนขนาดใหญ่ ซึ่งไม่ตรงกับข้อสันนิฐานที่ตั้งไว้ สำหรับกลุ่มที่ ๓ คนที่มีจิตใจทัศนสมัย อยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนปานกลาง เช่นเดียวกับกลุ่มที่ ๑ เมื่อเปรียบเทียบกันระหว่างกลุ่มแล้ว กลุ่มที่ ๒ จะแตกต่างไปจากกลุ่มอื่น ๆ แต่ส่วนใหญ่แล้วคนที่มีจิตใจทัศนสมัย ในระบบที่ศึกษาจะอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกขนาดปานกลาง ดังนั้นเราอาจกล่าวได้ว่า การมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนปานกลางทำให้ชาวชนบทเป็นคนมีจิตใจทัศนสมัยมากกว่าจำนวนสมาชิกที่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป เมื่อได้พิจารณาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มแล้ว

๒.๒ ปัจจัยด้านสังคม

ก. ประสบการณ์ของการทำงานต่างถิ่น

การที่ชาวชนบทมีประสบการณ์ในการทำงานต่างถิ่นที่เจริญกว่าทั้งในด้าน การเกษตร และในด้านอื่น ๆ ย่อมจะได้เปรียบกว่าคนที่ไม่เคยได้ไปเพราะว่าการที่ได้ไปเห็นสิ่งต่าง ๆ ในขณะที่ไปทำงานต่างถิ่น ทำให้ได้ประสบการณ์ต่าง ๆ จากการทำงานอย่างมาก จนรู้จักการเปลี่ยนไปสู่ความทันสมัยทั้งด้านวัตถุและจิตใจ สาเหตุของการไปทำงานต่างถิ่นนั้น จากการ ศึกษาของ M.R.Meikoth รายงานว่าเกือบร้อยละ ๘๐ ของผู้อพยพทั้งหมด คือ ๔๑๕ คน ให้เหตุผลของการมากรุงเทพฯ มาเพื่อหางานทำ อีกร้อยละ ๑๕ คือ ๘๑ คน ให้เหตุผลว่าที่บานอดยากและทำนาไม่ไคผล น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ให้เหตุผลต่าง ๆ รวมทั้งการเยี่ยมเยียนญาติพี่น้อง มาเที่ยว และธุรกิจ^{๒๒} ดังนั้นเราจึงได้พิจารณาชาวชนบทที่เคยมีประสบการณ์การทำงานต่างท้องถิ่นมีระดับขั้นการพัฒนาต่างจากพวกที่ไม่เคยอย่างไรหรือไม่

^{๒๒}

ตารางที่ ๖ อัตราส่วนร้อยละให้สัมภาษณ์จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
กับ Internal Modernization

	ประสบการณ์การทำงานในต่างท้องถิ่น	
	เคย	ไม่เคย
Traditional	-	-
Transitional	๘๗.๖๑ (๘๘)	๘๓.๕๒ (๑๓๐)
Modern	๑๒.๓๘ (๑๔)	๑๖.๔๘ (๘)
	๑๑๓	๑๓๘

จากตารางที่ ๖ แสดงให้เห็นชัดว่า คนที่มีจิตใจทันสมัยจะมีประสบการณ์การทำงานในอัตราส่วนมากกว่าคนที่ไม่เคยมีประสบการณ์การทำงานมาก่อนเลย แต่การแตกต่างที่พบไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เพื่อให้เห็นความแตกต่างระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในเรื่องนี้เป็นอย่างไร และสมาชิกของแต่ละกลุ่มจัดอยู่ในชั้นต่าง ๆ ของการพัฒนาอย่างไรบ้าง จึงเสนอตารางที่ ๗ เพื่อประกอบการพิจารณา

ตารางที่ ๘ อัตราส่วนร้อยละให้สัมภาษณ์ จำแนกตามกลุ่มและประสบการณ์การทำงานกับ Internal Modernization

	กลุ่ม ๑		กลุ่ม ๒		กลุ่ม ๓		กลุ่ม ๔	
	เคย	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย
Traditional	-	-	-	-	-	-	-	-
Transitional	๘๕.๘๕ (๒๘)	๘๘.๑๘ (๓๓)	๘๖.๘๒ (๓๓)	๘๔.๐๐ (๔๒)	๘๑.๘๒ (๑๘)	๘๔.๘๓ (๕๕)	๑๐๐.๐๐ (๒๐)	๑๐๐.๐๐ (๑๘)
Modern	๑๕.๑๕ (๕)	๑๐.๘๒ (๔)	๑๓.๑๘ (๕)	๑๖.๐๐ (๘)	๑๘.๑๘ (๓)	๕.๑๓ (๓)	-	-
	๑๐๐.๐๐ (๓๓)	๑๐๐.๐๐ (๓๓)	๑๐๐.๐๐ (๓๘)	๑๐๐.๐๐ (๕๐)	๑๐๐.๐๐ (๒๒)	๑๐๐.๐๐ (๕๘)	๑๐๐.๐๐ (๒๐)	๑๐๐.๐๐ (๑๘)

จากตารางที่ ๘ ประสบการณ์ทำงานตามกลุ่มต่าง ๆ เมื่อพิจารณาชั้นทันสมัยและชั้นที่กำลังเปลี่ยนแปลง ปรากฏว่า กลุ่มที่ ๑ คนที่มีจิตใจทันสมัยจะมีประสบการณ์ทำงานในอัตราส่วนมากกว่าผู้ที่ไม่เคยไปทำงานเพียงเล็กน้อย กลุ่มที่ ๒ พบว่าคนที่มีจิตใจทันสมัยมีประสบการณ์ทำงานในอัตราส่วนสูงกว่าผู้ที่ไม่เคยไปมีประสบการณ์การทำงานประมาณ ๑๐% และกลุ่มที่ ๓ นั้นมีอัตราส่วนสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มแล้วจะพบว่า กลุ่มทั้งหลายไม่แตกต่างกันอย่างสำคัญในด้านที่คนมีจิตใจทันสมัยเคยมีประสบการณ์การทำงานในต่างท้องถิ่น

อนึ่ง ประสบการณ์การทำงานอาจจะมาที่หลังจิตใจที่ทันสมัย เพราะน่าจะเป็นไปได้ว่าเมื่อคนมีจิตใจทันสมัยแล้วจึงออกไปทำงาน แต่อย่างไรก็ตามได้ตรวจสอบแล้วไม่แตกต่างกันอย่างสำคัญทางสถิติ

ต่อมาจะได้พิจารณาถึงสถานที่ที่ไปทำงานจะมีผลต่อ Modernization หรือไม่ เพราะว่าสถานที่เจริญเช่นกรุงเทพฯ อาจจะมีผลทำให้ชาวชนบทกลายเป็นคนมีจิตใจสมัยใหม่ ขึ้นมาบ้างก็ได้ ดังจะได้พิจารณาจากตารางต่อไป

ตารางที่ ๘ อัตราส่วนร้อยละให้สัมภาษณ์จำแนกตามสถานที่ที่เคยมีประสบการณ์
ทำงานกับ Internal Modernization

	กรุงเทพ	ต่างจังหวัด	ต่างอำเภอ	ต่างตำบล	ต่างหมู่บ้าน
Traditional	-	-	-	-	-
Transitional	๕๕.๘๓ (๒๓)	๘๐.๕๓ (๓๗)	๘๓.๓๓ (๑๕)	๘๒.๘๕ (๒๕)	๕๑.๖๖ (๓๓)
Modern	๔.๑๗ (๑)	๑๙.๕๗ (๘)	๑๖.๖๗ (๓)	๑๗.๑๕ (๖)	๔๘.๓๔ (๖)
	๑๐๐.๐ (๒๔)	๑๐๐.๐ (๔๖)	๑๐๐.๐ (๑๘)	๑๐๐.๐ (๓๕)	๑๐๐.๐ (๓๘)

จำแนกเฉพาะคนที่เคยไปทำงานต่างถิ่น

ตารางที่ ๘ แสดงให้เห็นว่า สถานที่เจริญที่ได้ไปทำงานที่ทำให้คนมีจิตใจทันสมัยนั้น
ไม่มีความหมายเลย แหล่งทำงานที่มีความหมายกลับเป็นต่างจังหวัดในหัวเมืองทั่ว ๆ ไป ก็
ทำให้มีจิตใจทันสมัยเหมือนกัน แต่คนที่กำลังเปลี่ยนผ่านกลับมีสถานที่ทำงานที่กรุงเทพฯมากกว่า
สถานที่อื่น ๆ อย่างไรก็ตามก็ทำให้เห็นว่าคนที่คนจะมีจิตใจสมัยใหม่ขึ้นนั้นไม่ได้เกี่ยวกับสถานที่ทำ
งาน สถานที่ทุกแห่งทำให้จิตใจเป็น Modernization ได้ทั้งนั้น สิ่งที่สำคัญคือการมี
ประสบการณ์จากการทำงานมากกว่า (ตารางที่ ๖)

ตารางที่ ๕ อัตราส่วนรอยผู้ให้สัมภาษณ์จำแนกตามสถานที่ประสมการณ์ทำงานกับ
Internal Modernization และกลุ่ม

Internal Modernization	สถานที่ทำงาน					
	กลุ่ม	ต่าง หมู่บ้าน	ต่าง ตำบล	ต่าง อำเภอ	ต่าง จังหวัด	กรุงเทพ
Traditional	-	-	-	-	-	-
Transitional	๑	๔๖.๔๓ (๑๓)	๒๐.๖๘ (๑๖)	๑๔.๒๑ (๔)	๔๒.๘๕ (๑๒)	๑๘.๓๕ (๖)
	๒	๓๘.๓๘ (๑๓)	๒๓.๒๓ (๘)	๑๖.๖๖ (๕)	๔๘.๔๘ (๑๖)	๑๒.๑๒ (๑๔)
	๓	๒๓.๓๘ (๕)	๒๒.๒๓ (๔)	๒๓.๓๘ (๕)	๕๐.๐๑ (๘)	๑๖.๖๓ (๓)
	๔	๑๐๐.๐ (๒)	๐๐	๕๐.๐ (๑)	๐	๐
Modern	๑	๒๐.๐ (๑)	๑๐๐.๐ (๔)	๒๐.๐ (๑)	๒๐.๐ (๑)	๐
	๒	๘๐.๐ (๔)	๐	๐	๑๐๐.๐ (๕)	๒๐.๐ (๑)
	๓	๒๕.๐ (๑)	๕๐.๐ (๒)	๕๐.๐ (๒)	๓๕.๐ (๓)	๐
	๔	-	-	-	-	-

หมายเหตุ คิดเฉพาะคนที่เคยมีประสบการณ์การทำงาน

เพื่อที่จะดูว่ากลุ่มที่ ๑ จะแตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ อย่างไรในเรื่องการมีประสบการณ์แบบนั้นจึงเสนอตารางที่ ๕ ประกอบการพิจารณา เมื่อพิจารณากลุ่มที่ ๑ คนที่มีจิตใจทันสมัยไม่ได้ไปทำงานที่กรุงเทพฯ เลย แต่คนที่กำลังเปลี่ยนผ่านกลับมีการไปกรุงเทพฯ ร้อยละ ๑๘.๗๕ กลุ่มที่ ๓ ก็มีลักษณะเช่นกัน โดยทั่วไปแล้วกลุ่มต่าง ๆ ไม่แตกต่างกันในเรื่องสถานที่ที่ทำให้จิตใจเป็นคนสมัยใหม่ ดังนั้นแสดงให้เห็นว่าการทำงานทางถิ่นไม่มีความหมาย แม้ในกลุ่มที่ ๑ ก็ไม่มีความหมาย

ข. การท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวในที่นี้หมายถึง การท่องเที่ยวในระยะสั้น เช่นการจัดนำเที่ยวยังที่ต่าง ๆ การไปดูงานด้านการเกษตร ตลอดจนการไปทำบุญตามเทศกาลทางศาสนาตามจังหวัดต่าง ๆ การได้ไปท่องเที่ยวยังที่ต่าง ๆ นี้ก็เป็นประสบการณ์อย่างหนึ่งที่ได้ไปเห็นไปพบสิ่งใหม่ ๆ การนำมาเปรียบเทียบกับท้องถิ่นที่ตนอยู่ อาจจะมีเกิดความคิดความอ่านเปลี่ยนไปสู่ความทันสมัยได้บ้างไม่มากนัก

ตารางที่ ๑๐ อัตราส่วนผู้ให้สัมภาษณ์จำแนกตามการท่องเที่ยวกับ Internal Modernization

	เคยเที่ยว	ไม่เคยเที่ยว
Traditional	-	-
Transitional	๘๖.๔๓ (๑๒๑)	๘๖.๔๓ (๑๐๘)
Modern	๑๓.๕๗ (๑๘)	๓.๕๗ (๔)
	๑๐๐.๐ (๑๔๐)	๑๐๐.๐ (๑๑๒)

ตารางที่ ๑๐ จะเห็นว่าคนที่มีความวิตกกังวลที่น้อยมีอัตราส่วนของการเคยท่องเที่ยวมากกว่า ไม่เคยท่องเที่ยว ทำให้เห็นว่าคนที่ท่องเที่ยวมีผลต่อการเปลี่ยนไปสู่ความทันสมัยทางค่านิยมจิตใจโดยง่ายเพียงเล็กน้อย เพราะความแตกต่างไม่มีนัยสำคัญในทางสถิติ ต่อไปจะได้อธิบายการกลุ่มต่าง ๆ ว่ามีความแตกต่างในเรื่องนี้มากน้อยแค่ไหนเพียงไร

ตารางที่ ๑๑ อัตราส่วนรอยดูให้สัมภาษณ์ จำแนกตามกลุ่มและการท่องเที่ยว กับ

Internal Modernization

	กลุ่ม ๑		กลุ่ม ๒		กลุ่ม ๓		กลุ่ม ๔	
	เคย	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย
Tradition	-	-	-	-	-	-	-	-
Transitional	๔๕.๔๖ (๔๗)	๕๓.๓๓ (๑๔)	๕๖.๐๐ (๔๕)	๕๔.๕๘ (๓๕)	๗๖.๕๒ (๒๒)	๗๗.๒๗ (๔๓)	๑๐๐.๐๐ (๔๕)	๑๐๐.๐๐ (๕๕)
Modern	๑๔.๕๔ (๘)	๖.๖๗ (๑)	๑๐.๐๐ (๕)	๕.๔๑ (๒)	๒๓.๐๘ (๖)	๒๒.๗๓ (๑)	-	-
	๑๐๐.๐๐ (๕๕)	๑๐๐.๐๐ (๑๕)	๑๐๐.๐๐ (๕๐)	๑๐๐.๐๐ (๓๗)	๑๐๐.๐๐ (๒๘)	๑๐๐.๐๐ (๔๔)	๑๐๐.๐๐ (๔๕)	๑๐๐.๐๐ (๕๕)

ตารางที่ ๑๑ เมื่อเราพิจารณาชั้นที่กำลังเปลี่ยนกับชั้นทันสมัยปรากฏว่า กลุ่มที่ ๑ ที่เคยท่องเที่ยวมีความวิตกกังวลที่น้อยมีอัตราส่วนมากกว่าไม่เคยท่องเที่ยวเพียงประมาณร้อยละ ๘ กรณีกลุ่มที่ ๒ น้อยกว่าเล็กน้อย สำหรับกลุ่มที่ ๓ การท่องเที่ยวทำให้เป็นคนทันสมัยประมาณร้อยละ ๒๐ แสดงให้เห็นว่าเฉพาะกลุ่ม ๓ ประสบการณ์ที่ท่องเที่ยวทำให้จิตใจของคนเปลี่ยนไปสู่ความทันสมัยได้มากที่สุดถ้าพิจารณาเฉพาะชั้นที่กำลังเปลี่ยนผ่าน และชั้นทันสมัย แสดงว่า กลุ่มที่ ๑ ที่เคยมีประสบการณ์ท่องเที่ยวจะมีอัตราส่วนมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ค่อนข้าง

อนึ่ง อาจจะเป็นไปได้ว่า คนที่มีจิตใจทันสมัยแล้วจึงมีการท่องเที่ยว ได้ตรวจสอบแล้วปรากฏว่าไม่แตกต่างอย่างสำคัญทางสถิติ

๒.๓ ปัจจัยด้านสื่อสารมวลชน

การรับฟังข่าวสารต่าง ๆ ในเรื่องต่าง ๆ จากวิทยุมีความสำคัญต่อจิตใจของชาวชนบทไปสู่ความทันสมัยได้ไม่มากนัก คนที่รับฟังวิทยุบ่อย ๆ ก็ยิ่งจะทำให้ได้ความรู้ ความเข้าใจใหม่ ๆ อยู่เรื่อย ๆ การศึกษานี้รวมถึงการฟังวิทยุ ซึ่งมีเฉพาะหมู่บ้านคำแก่นุ่น และการฟังวิทยุและคู่มือทัศน์มีในหมู่บ้านอัมพวัน และหมู่บ้านหนองกุง ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๔ อัตราส่วนร้อยละให้สัมภาษณ์จำแนกตามการรับฟังข่าวสาร กับ
Internal Modernization

	การรับฟังข่าวสาร	
	บ่อย ๆ	เป็นครั้งคราว
Traditional	-	-
Transitional	๘๘.๕๐ (๑๒๒)	๕๓.๘๕ (๑๐๗)
Modern	๑๑.๖๐ (๑๖)	๖.๑๕ (๗)
	๑๐๐.๐๐ (๑๓๘)	๑๐๐.๐๐ (๑๑๔)

ตารางที่ ๑๒ แสดงให้เห็นว่าชาวชนบทที่มีจิตใจทันสมัยได้รับฟังข่าวสารบ่อย ๆ โดยมีอัตราส่วนมากกว่าผู้ที่รับฟังเป็นครั้งคราว บวมทำให้เห็นว่าการที่ชนบทที่มีจิตใจทันสมัยเกิดขึ้นนี้มีการรับฟังข่าวสารบ่อย ๆ ประการหนึ่ง และมีหลายอย่างคงได้กล่าวไปแล้ว ต่อไปจะได้พิจารณาจากกลุ่มต่าง ๆ ว่า กลุ่มจะมีลักษณะการไปสู่ความทันสมัยทางค่านิยมจิตใจจากการฟังข่าวสารบ่อย ๆ หรือไม่อย่างไร

ตารางที่ ๑๓ อัตราส่วนร้อยละให้สัมภาษณ์จำแนกตามกลุ่มและการรับฟังข่าวสารกับ Internal Modernization

	กลุ่ม ๑		กลุ่ม ๒		กลุ่ม ๓		กลุ่ม ๔	
	บ่อยๆ	ครั้งคราว	บ่อยๆ	ครั้งคราว	บ่อยๆ	ครั้งคราว	บ่อยๆ	ครั้งคราว
Traditional	-	-	-	-	-	-	-	-
Transitional	๘๘.๐๘ (๓๓)	๘๒.๓๑ (๒๔)	๘๒.๘๖ (๓๘)	๘๐ (๓๖)	๘๘.๑๐ (๓๓)	๘๓.๓๐ (๓๖)	๑๐๐.๐ (๘)	๑๐๐.๐ (๑๑)
Modern	๑๕.๘๑ (๓)	๑๗.๖๘ (๒)	๑๗.๑๔ (๓)	๑๐ (๔)	๑๑.๘๐ (๖)	๕.๓๐ (๑)	-	-
	๑๐๐.๐ (๘๘)	๑๐๐.๐ (๒๖)	๑๐๐.๐ (๘๒)	๑๐๐.๐ (๘๐)	๑๐๐.๐ (๘๒)	๑๐๐.๐ (๓๓)	๑๐๐.๐ (๘)	๑๐๐.๐ (๑๑)

จากตารางที่ ๑๓ เมื่อพิจารณาชั้นที่กำลังเปลี่ยนแปลง และชั้นระบบทันสมัย กลุ่ม ๑ ที่ได้รับฟังข่าวสารบ่อย ๆ นั้น คนในกลุ่มนี้ที่มีจิตใจทันสมัยจะมีอัตราส่วนมากกว่าคนที่กำลังเปลี่ยนแปลง ประมาณ ๑๑% ปรากฏว่ากลุ่ม ๒ กลับมีคนทันสมัยที่รับฟังข่าวสารเป็นครั้งคราวมากกว่า สำหรับกลุ่มที่ ๓ คนที่มีจิตใจทันสมัยมีอัตราส่วนของการรับฟังข่าวสารบ่อย ๆ มากกว่าคนที่กำลังเปลี่ยนแปลงประมาณ ๑๒% แสดงว่าการได้รับฟังข่าวสารบ่อย ๆ ไม่ได้เป็นเครื่องกำหนดขั้นพัฒนาทางค่านิยมจิตใจ

๓. ลักษณะคุณสมบัติบางประการของสมาชิกในกลุ่มต่าง ๆ

การศึกษาลักษณะภายในแบบแผนการดำเนินชีวิต ของกลุ่มต่าง ๆ ในเรื่องเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความทันสมัยทั้งด้านวัตถุและจิตใจเป็นเรื่อง ๆ ไป ตลอดจนความแตกต่างของกลุ่มต่าง ๆ ในเรื่องนี้ จะช่วยให้เข้าใจบทบาทของกลุ่มเกษตรกรในการช่วยพัฒนาความเป็นอยู่ของชาวชนบทที่สำคัญมากน้อยเพียงไร

๓.๑ การศึกษา (literacy)

อาจกล่าวได้ว่า ระดับการศึกษาที่สูงขึ้นเท่าไรก็ยิ่งเปิดโอกาสให้บุคคลมีความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ ในด้านความคิดอ่านและในด้านความเป็นอยู่สูงขึ้นไปตามนั้น ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเสนอตัวเลขเพื่อพิสูจน์ว่าข้อสมมติฐานดังกล่าวเป็นจริงเพียงไร โดยจะเริ่มแสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นของ External Modernization กับการศึกษาและกลุ่มต่างๆ

ตารางที่ ๑๔ อัตราส่วนร้อยละของ External Modernization ของผู้ให้สัมภาษณ์
จำแนกตามกลุ่มอาชีพและการศึกษา

Modernization	การศึกษา	กลุ่ม ๑	กลุ่ม ๒	กลุ่ม ๓	กลุ่ม ๔
Traditional	สูง	-	-	-	-
	ปานกลาง	-	-	-	-
	ต่ำ	-	๑๐๐.๐ (๕)	๑๐๐.๐ (๑)	-
	รวม		๑๐๐.๐ (๕)	๑๐๐.๐ (๑)	
Transitional	สูง	๒.๙๐ (๒)	-	-	๕.๐ (๑)
	ปานกลาง	๗๗.๒๖ (๕๓)	๘๘.๘๘ (๖๓)	๘๘.๘๘ (๖๘)	๗๕.๐ (๑๕)
	ต่ำ	๒๐.๒๔ (๑๔)	๑๗.๑๑ (๑๓)	๑๑.๕๖ (๘)	๒๐.๐ (๔)
	รวม	๑๐๐.๐ (๖๙)	๑๐๐.๐ (๗๖)	๑๐๐.๐ (๗๘)	๑๐๐.๐ (๒๐)
Modern	สูง	๑๐๐.๐ (๑)	๑๐๐.๐ (๑)	๑๐๐.๐ (๑)	-
	ปานกลาง	-	-	-	-
	ต่ำ	-	-	-	-
	รวม	๑๐๐.๐ (๑)	๑๐๐.๐ (๑)	๑๐๐.๐ (๑)	-

ตารางที่ ๑๔ ในชั้นระบบประเพณีแบบดั้งเดิมนั้นกลุ่มต่าง ๆ จะสัมพันธ์กับการศึกษา กล่าวคือ กลุ่ม ๑ ไม่มีผู้ใดอยู่ในชั้นนี้ จึงดีกว่ากลุ่ม ๒ และ ๓ เมื่อพิจารณาในชั้นที่กำลังเปลี่ยนแปลง กลุ่มมีความสัมพันธ์กับการศึกษายกเว้นกลุ่ม ๔ ซึ่งดีกว่ากลุ่มอื่น ๆ อย่างไรก็ตามกลุ่มที่ ๑ ดีกว่ากลุ่ม ๒ และ ๓ แตรระดับการศึกษาต่ำกว่าจะมีอัตราส่วนรอยละสูงกวาระดับการศึกษาปานกลาง เมื่อมาพิจารณาในชั้นทันสมัย กลุ่ม ๑ ไม่แตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าขั้นตอนต่าง ๆ ของ Modernization มีความสัมพันธ์กับการศึกษา ควบแต่ไม่สูงจะมากนัก เพราะคนที่มีการศึกษาสูงในกลุ่มเกษตรกรยังอยู่ในชั้น Transitional ถึง ๒ ใน ๓

๓.๒ ประยุกต์วิทยา

ประยุกต์วิทยาเป็นเรื่องหนึ่งซึ่งแสดงให้เห็นถึงฐานะความเป็นอยู่ของคนสูงชัน ชาวชนบทที่รู้จักใช้พันธูชาว เครื่องสูบน้ำ ปุ๋ย เหล่านี้เป็นกรเพิ่มพูนผลผลิตให้สูงขึ้นการระบบที่ไม่ได้ใช้ประยุกต์วิทยา ทำให้ชาวชนบทมีความเป็นอยู่ดีขึ้น อันจะนำไปสู่ระบบทันสมัย ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเสนอตัวเลขเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างชั้นของ External Modernization กับประยุกต์วิทยาว่าจะเป็นไปได้ตามข้อสันนิษฐานหรือไม่

ตารางที่ ๑๕ อัตราส่วนร้อยละของ External Modernization ของผู้ให้
สัมภาษณ์ จำแนกตามกลุ่ม และประเภทวิชา

Moderniza- tion	Technology	กลุ่ม ๑	กลุ่ม ๒	กลุ่ม ๓	กลุ่ม ๔
Traditional	สูง	-	-	-	-
	กลาง	-	-	-	-
	ต่ำ	-	๑๐๐.๐ (๕)	๑๐๐.๐ (๑)	-
	รวม	-	๑๐๐.๐ (๕)	๑๐๐.๐ (๑)	-
Transitional	สูง	๑๓.๐๔ (๔)	๕.๒๖ (๔)	๒.๕๖ (๒)	-
	กลาง	๗๔.๒๖ (๕๕)	๔๗.๓๗ (๓๖)	๖๙.๒๓ (๕๕)	-
	ต่ำ	๘.๗ (๖)	๔๗.๓๗ (๓๖)	๒๘.๒๑ (๒๓)	-
	รวม	๑๐๐.๐ (๖๕)	๑๐๐.๐ (๗๖)	๑๐๐.๐ (๗๘)	-
Modern	สูง	๑๐๐.๐ (๑)	๑๐๐.๐ (๑)	๑๐๐.๐ (๑)	-
	กลาง	-	-	-	-
	ต่ำ	-	-	-	-
	รวม	๑๐๐.๐ (๑)	๑๐๐.๐ (๑)	๑๐๐.๐ (๑)	-

ตารางที่ ๑๕ เมื่อพิจารณาชั้นระบบประเพณีแบบดั้งเดิมปรากฏว่า กลุ่มที่ ๑ ไม่มี
 ประยุกต์วิทยาที่ต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ ต่อมาในชั้นที่กำลังเปลี่ยนแปลง กลุ่มที่ ๑ ต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ
 ในแง่ของระดับประยุกต์วิทยา คือมีความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับประยุกต์วิทยา อย่างไรก็ตาม
 ในกลุ่มที่ ๑ นี้ อัตราส่วนระดับประยุกต์วิทยาสูงควรจะน้อยกว่าระดับประยุกต์วิทยาต่ำ ส่วน
 กลุ่มอื่น ๆ อยู่ในขั้นนี้ และเมื่อพิจารณาชั้นทันสมัยไม่มีความแตกต่างของกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งมีระดับ
 ประยุกต์วิทยาสูง อย่างไรก็ตามเมื่อศึกษาเฉพาะความสัมพันธ์ของ External Modernization
 ระหว่างชั้นต่าง ๆ กับระดับประยุกต์วิทยานั้น ปรากฏว่าความสัมพันธ์ก็มีลักษณะที่ไม่เกินขีด
 คือ คนที่มีระดับประยุกต์วิทยาสูงก็จะอยู่ในขั้นทันสมัยด้วย

ดังนั้นจึงไม่อาจกล่าวได้ว่า ประยุกต์วิทยาเป็นตัวชี้ที่สำคัญอย่างหนึ่งในด้าน
 เปลี่ยนไปสู่ความทันสมัยทางคามวัตถุ (External Modernization)

๓.๓ แบบแผนการทำนา

เป็นที่ทราบกันแล้วว่า แบบแผนการทำนามีความจำเป็นต่อเศรษฐกิจของชาวนาน
 เพราะการที่ชาวนาชนบทมีการจัดองค์การที่เป็นทางการในด้านการทำนาได้แก่กลุ่มเกษตรกร
 ตลอดจนมีผลผลิตพอเพียงหรือไม่ก็มีความสำคัญคือ ชาวนาชนบทที่แบบแผนการทำนาสูงน่าจะมี
 ความสัมพันธ์ต่อลักษณะ Modernization ตลอดจนกลุ่มเกษตรกรก็จะเป็นกลุ่มนำหน้ากว่ากลุ่ม
 อื่น ๆ ด้วยในด้านความสัมพันธ์ ดังจะได้พิสูจน์ต่อไปว่าข้อสันนิษฐานจะเป็นจริงเพียงใด

ตารางที่ ๑๖ อัตราส่วนร้อยละของ External Modernization ของผู้ให้
สัมภาษณ์จำแนกตามกลุ่มการ ๑ และแบบแผนการทำนา

Modernization	Farm Pattern	กลุ่ม ๑	กลุ่ม ๒	กลุ่ม ๓	กลุ่ม ๔
Traditional	สูง	-	-	-	-
	กลาง	-	๑๐๐.๐ (๕)	๑๐๐.๐ (๑๑)	-
	ต่ำ	-	-	-	-
	รวม		๑๐๐.๐ (๕)	๑๐๐.๐ (๑๑)	
Transitional	สูง	๓๓.๓๓ (๒๓)	-	๑.๒๓ (๑๑)	-
	กลาง	๖๖.๖๗ (๔๖)	๕๕.๒๖ (๔๖)	๕๑.๓๖ (๔๒)	-
	ต่ำ	-	๔๔.๗๔ (๓๔)	๔๗.๓๖ (๓๕)	-
	รวม	๑๐๐.๐ (๖๙)	๑๐๐.๐ (๗๖)	๑๐๐.๐ (๗๘)	
Modern	สูง	-	-	๑๐๐.๐ (๑)	-
	กลาง	๑๐๐.๐ (๑)	๑๐๐.๐ (๑)	-	-
	ต่ำ	-	-	-	-
	รวม	๑๐๐.๐ (๑)	๑๐๐.๐ (๑)	๑๐๐.๐ (๑)	-

ตารางที่ ๑๖ ในชั้นระบบประเพณีแบบดั้งเดิม ปรากฏว่ากลุ่มที่ ๑ ดีกว่ากลุ่มอื่นๆ เพราะกลุ่ม ๒, ๓ ยังมีชาวชนบทที่ไชแบบแผนการทำงานระดับกลางเหลืออยู่ เมื่อพิจารณาชั้นที่กำลังเปลี่ยนแปลง ในระดับของแบบแผนการทำงาน กลุ่มที่ ๑ ไม่แตกต่างไปจากกลุ่มอื่น ๆ และกลุ่ม ๒ และ ๓ กลับดีกว่า เพราะมีอัตราส่วนของผูไชแบบแผนการทำงานระดับกลางและสูงน้อยกว่า นอกจากนั้นกลุ่มที่ ๑ ในชั้นนี้ไม่มีระดับแบบแผนการทำงานต่ำเลยอีกด้วย และเมื่อพิจารณาชั้นทันสมัย ระดับแบบแผนการทำงานกับกลุ่มต่าง ๆ กลุ่มที่ ๑ ไม่ดีไปกว่ากลุ่มอื่น ๆ และยิ่งด้อยกว่ากลุ่มที่ ๓ ซึ่งเป็นกลุ่มที่ไม่มีกลุ่มเกษตรกรตั้งขึ้นอีกด้วย โดยสรุป เมื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างชั้นต่าง ๆ ของ External Modernization กับระดับของแบบแผนการทำงาน ปรากฏว่าไม่มีในลักษณะที่สันนิษฐานไว้ล่วงหน้า คนที่อยู่ในชั้นทันสมัยจะมีระดับแบบแผนการทำงานสูงขึ้น

๓.๔ สุขภาพอนามัย

สุขภาพอนามัยที่อยู่ในข่ายการศึกษา ได้แก่ การรู้จักการรักษาความสะอาด ทำความสะอาดภาชนะ ดื่มน้ำฝน การรักษาพยาบาล โดยมีข้อสันนิษฐานว่าผู้ที่มสุขภาพอนามัยสูงน่าจะอยู่ในชั้นทันสมัยมากกว่าชั้นอื่น และสมาชิกในกลุ่มเกษตรกร ควรจะรักษาสุขภาพอนามัยได้ดีกว่าชาวชนบทในกลุ่มอื่น

ตารางที่ ๑๗ อัตราร้อยละของ External Modernization ของผู้ให้
สัมภาษณ์จำแนกตามกลุ่ม และสุขภาพอนามัย

Modernization Health		กลุ่ม ๑	กลุ่ม ๒	กลุ่ม ๓	กลุ่ม ๔
Traditional	สูง	-	-	-	-
	กลาง	-	๑๐๐.๐ (๕)	๑๐๐.๐ (๑)	-
	ต่ำ	-	-	-	-
รวม		-	๑๐๐.๐ (๕)	๑๐๐.๐ (๑)	-
Transitional	สูง	๓๔.๓๘ (๒๔)	๘.๒๑ (๓)	๒๐.๕๑ (๑๖)	๒๕.๐๐ (๕)
	กลาง	๖๕.๖๒ (๔๕)	๙๐.๗๙ (๖๙)	๗๙.๔๙ (๖๒)	๗๐.๐๐ (๑๔)
	ต่ำ	-	-	-	๕.๐๐ (๑)
รวม		๑๐๐.๐ (๖๙)	- (๓๖)	- (๓๘)	-
Modern	สูง	๑๐๐.๐ (๑)	๑๐๐.๐ (๑)	๑๐๐.๐ (๑)	-
	กลาง	-	-	-	-
	ต่ำ	-	-	-	-
รวม		๑๐๐.๐ (๑)	๑๐๐.๐ (๑)	๑๐๐.๐ (๑)	-

ตารางที่ ๑๗ เมื่อพิจารณาชั้นระบบประเพณีแบบดั้งเดิม ในด้านสุขภาพอนามัยนั้น กลุ่มที่ ๑ ดีกว่ากลุ่มอื่น ๆ เพราะไม่มีผู้ใดอยู่ในขั้นนี้เลย อย่างไรก็ตามกลุ่ม ๒ และ ๓ มีแนวโน้มของการมีสุขภาพอนามัยปานกลาง เมื่อพิจารณาชั้นที่กล่าวถึงเปลี่ยนผ่าน ระดับสุขภาพอนามัย กลุ่มที่ ๑ ไม่ดีไปกว่ากลุ่มอื่น ๆ กล่าวคือพวกที่มีสุขภาพอนามัยสูงของกลุ่มที่ ๑ ยังอยู่ในขั้น Transitional มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ สำหรับในขั้นทันสมัยไม่พบความแตกต่างกัน ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่าง External Modernization กับสุขภาพอนามัยมีเพียงเล็กน้อย

๓.๕ การจ้างแรงงาน

ปัจจุบันการแลกเปลี่ยนหรือช่วยเหลือแรงงานในการเกษตรกรรมลดน้อยลงไปมาก โดยมีการจ้างแรงงานเข้ามาแทนที่ คนที่เปลี่ยนไปสู่ความทันสมัยจึงน่าจะใช้การจ้างแรงงานมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาชิกกลุ่มเกษตรกรน่าจะใช้การจ้างแรงงานมากกว่ากลุ่มอื่น

ตารางที่ ๑๘ อัตราส่วนร้อยละของ External Modernization ของผู้ให้
สัมภาษณ์ จำแนกตามกลุ่มอาชีพ และการจ้างแรงงาน

Moderni- zation	Employment	กลุ่ม ๑	กลุ่ม ๒	กลุ่ม ๓	กลุ่ม ๔
Traditional	สูง	-	-	-	-
	กลาง	-	-	-	-
	ต่ำ	-	๑๐๐.๐ (๕)	๑๐๐.๐ (๑)	-
	รวม	-	๑๐๐.๐ (๕)	๑๐๐.๐ (๕)	-
Transitional	สูง	๑.๔๕ (๑)	๓.๔๕ (๓)	๑.๒๘ (๑)	-
	กลาง	๕๓.๘๓ (๕๐)	๓๑.๕๓ (๒๕)	๑๐.๒๖ (๘)	-
	ต่ำ	๔๐.๕๘ (๒๘)	๖๕.๕๘ (๕๘)	๘๘.๔๖ (๖๘)	-
	รวม	๑๐๐.๐ (๖๘)	๑๐๐.๐ (๗๖)	๑๐๐.๐ (๗๘)	-
Modern	สูง	-	-	-	-
	กลาง	๑๐๐.๐ (๑)	๑๐๐.๐ (๑)	๑๐๐.๐ (๑)	-
	ต่ำ	-	-	-	-
	รวม	๑๐๐.๐ (๑)	๑๐๐.๐ (๑)	๑๐๐.๐ (๑)	-

จากตารางที่ ๑๘ แสดงว่าในชั้นความเป็นอยู่แบบดั้งเดิม กลุ่มที่ ๑ จะดีกว่ากลุ่มอื่น เมื่อพิจารณาชั้นที่กำลังเปลี่ยนผ่าน กลุ่มที่ ๑ ไม่ดีไปกว่ากลุ่มอื่น ในกลุ่มที่ ๓ จะมีความสัมพันธ์กับการจ้างแรงงานสูงมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ อย่างไรก็ตามในทุกลุ่มจะมีความสัมพันธ์กันอย่างที่ได้คาดไว้ กล่าวคือทุกลุ่มจะมีอัตราส่วนของผูซึ่งใช้วิธีจ้างแรงงานที่อยู่ในชั้น Transitional สูงค่าอย่างที่คาดคะเนไว้ และเมื่อพิจารณาชั้นทันสมัย ไม่พบแตกต่างกันระหว่างกลุ่มในเรื่องนี้

ดังนั้นแสดงว่า ชั้นต่าง ๆ ของการเปลี่ยนผ่าน มีความสัมพันธ์กับการจ้างแรงงานอย่างเด่นชัด แม้จะแยกพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มแล้วก็ตาม และความสัมพันธ์นี้จะเด่นชัดในกลุ่ม ๑ มากกว่าในกลุ่มอื่น อย่างไรก็ตาม เมื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างขั้นตอนของ External Modernization กับการจ้างแรงงานไม่มีความสัมพันธ์กัน เพราะวาคนที่อยู่ในชั้นที่กำลังเปลี่ยนผ่านกลับมีการจ้างแรงงานสูง

๓.๖ แบบแผนครอบครัว

แบบแผนครอบครัวหมายถึงลักษณะครอบครัวเดี่ยว (สูง) ครอบครัวขยายแบบชั่วคราว (กลาง) และครอบครัวขยายแบบถาวร (ต่ำ) ครอบครัวขยายแบบชั่วคราวคือเป็นครอบครัวที่เพิ่มจะแต่งงานอยู่กับพ่อแม่ไปก่อน เมื่อมีหลักแหล่งแน่นอนจึงจะย้ายมาอยู่ต่างหาก ข้อสันนิษฐานคือแบบแผนครอบครัวน่าจะมีความสัมพันธ์กับขั้นตอนต่าง ๆ ของการพัฒนา เพราะวาลักษณะครอบครัวเดี่ยวสูง รายได้ที่เคยมาสามารถใช้เหลือเพื่อทำให้อุสาหกรรมถึงความ เป็นอยู่ดีขึ้น และกลุ่ม ๑ น่าจะมีแบบแผนครอบครัวแตกต่างไปจากกลุ่มอื่น

ตารางที่ ๑๘ อัตราส่วนร้อยละของ External Modernization ของผู้
ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง และแบบแผนครอบครัว

Moderniza- tion	Family Pattern	กลุ่ม ๑	กลุ่ม ๒	กลุ่ม ๓	กลุ่ม ๔
Traditional	สูง	-	๔๐.๐ (๒)	-	-
	กลาง	-	๖๐.๐ (๓)	๑๐๐.๐ (๑)	-
	ต่ำ	-	-	-	-
	รวม	-	๑๐๐.๐ (๕)	๑๐๐.๐ (๑)	-
Transitional	สูง	๖๖.๖๗ (๔๖)	๗๕.๘๐ (๕๗)	๖๒.๘๒ (๔๔)	๔๕.๐ (๑๘)
	กลาง	๓๑.๘๘ (๒๒)	๒๔.๒๐ (๑๘)	๓๗.๑๘ (๒๘)	๕.๐ (๑)
	ต่ำ	๑.๔๕ (๑)	-	-	-
	รวม	๑๐๐.๐ (๖๙)	๑๐๐.๐ (๗๖)	๑๐๐.๐ (๗๘)	๑๐๐.๐ (๒๐)
Modern	สูง	๑๐๐.๐ (๑)	๑๐๐.๐ (๑)	๑๐๐.๐ (๑)	-
	กลาง	-	-	-	-
	ต่ำ	-	-	-	-
	รวม	๑๐๐.๐ (๑)	๑๐๐.๐ (๑)	๑๐๐.๐ (๑)	-

ตารางที่ ๑๘ แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างชั้นต่าง ๆ ของ Modernization กับแบบแผนครอบครัว พบว่าในชั้นระบบประเพณีแบบดั้งเดิมไม่มีความสัมพันธ์ดังกล่าวเพราะควรจะมีครอบครัวขยายแบบถาวรอยู่ในนี้ด้วย แต่ปรากฏว่าไม่มีและกลับไปมีแบบแผนครอบครัวเคียวถึงร้อยละ ๔๐ ทำให้เห็นว่าชาวชนบทไทยแม้ว่าจะอยู่ในระบบประเพณีแบบดั้งเดิม แต่มีลักษณะแบบแผนครอบครัวเคียวอยู่มาก และเมื่อพิจารณาชั้นที่กำลังเปลี่ยนผ่าน ก็มีลักษณะเดียวกันทุกกลุ่ม คืออัตราส่วนมีครอบครัวเคียวอยู่มาก ความสัมพันธ์จึงเห็นได้เด่นชัด นอกจากนั้นเมื่อพิจารณาชั้นทันสมัย ความสัมพันธ์เป็นไปอย่างที่คาดไว้เช่นเดียวกัน ดังนั้นเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่าง External Modernization กับแบบแผนครอบครัวแล้วจึงปรากฏว่าคนที่อยู่ในชั้นทันสมัยจะมีระดับของแบบแผนครอบครัวเคียวสูงขึ้นไป แต่ก็ไม่พบความแตกต่างอันมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่ม

๓.๗ Educational orientation

เรื่องนี้เป็นการศึกษาถึงโลกทัศน์ของชาวชนบททั้ง ๔ กลุ่ม ที่มีต่อการศึกษาคือเห็นคุณค่ามากน้อยเพียงใด เพราะคนที่มีความตั้งใจทันสมัยย่อมจะเห็นคุณค่าของการศึกษาที่สูงกว่าชั้นบังคับส่งเสริมบุตรของตนให้ได้รับการศึกษาสูงต่อไป และในกลุ่มเกษตรกรน่าจะพบความสัมพันธ์กับ Educational orientation มากกว่าในกลุ่มอื่น ๆ

ตารางที่ ๒๐ อัตราส่วนรอย ผู้ให้สัมภาษณ์ของ Internal Modernization
จำแนกตามกลุ่ม และ Educational orientation

Moderniza- tion	Educational orientation	กลุ่ม ๑	กลุ่ม ๒	กลุ่ม ๓	กลุ่ม ๔
Transitional	สูง	๑๔.๗๕ (๘)	๑๓.๓๓ (๑๐)	๑๖.๕๕ (๑๒)	๓๐.๐ (๖)
	กลาง	๔๕.๒๕ (๕๒)	๔๖.๖๗ (๖๕)	๔๓.๕๖ (๖๑)	๗๐.๐ (๑๔)
	ต่ำ	-	-	-	-
	รวม	๑๐๐.๐ (๖๑)	๑๐๐.๐ (๗๕)	๑๐๐.๐ (๗๓)	๑๐๐.๐ (๒๐)
Modern	สูง	๗๗.๗๘ (๗)	๘๕.๗๑ (๖)	๘๕.๗๑ (๖)	-
	กลาง	๒๒.๒๒ (๒)	๑๔.๒๙ (๑)	๑๔.๒๙ (๑)	-
	ต่ำ	-	-	-	-
	รวม	๑๐๐.๐ (๘)	๑๐๐.๐ (๗)	๑๐๐.๐ (๗)	-

ตารางที่ ๒๐ เมื่อพิจารณาชั้นที่กำลังเปลี่ยนผ่านทางด้านจิตใจในระดับ Educational Orientation กลุ่มที่ ๑ ไม่แตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ อย่างไรก็ตามในแต่ละกลุ่ม จะพบความสัมพันธ์อย่างคาดไม่ถึงว่ามีอัตราส่วนของ Educational Orientation ระดับกลางสูงมากในชั้น Transitional เมื่อพิจารณาชั้นทันสมัย ระดับ Educational Orientation มีความสัมพันธ์กับชั้นการพัฒนาย่างเห็นได้ชัด แต่ปรากฏว่ากลุ่มที่ ๑ สูงกว่ากลุ่มอื่นไม่ได้ คือคนที่มีความ Educational Orientation สูงของกลุ่มที่ ๑ น้อยกว่ากลุ่มที่ ๒, ๓ กล่าวโดยสรุปแล้วความสัมพันธ์ระหว่างชั้นตอนของ Internal Modernization กับระดับ Educational Orientation มีเหมือนอย่าง

ที่คาดไว้ กรณีคนที่มีความตั้งใจทันสมัยมีแนวโน้ม Educational Orientation สูงกว่าคน
 ในขั้นพัฒนาที่ต่ำกว่า แต่การเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรไม่ได้ทำให้เห็นคุณค่าของการศึกษามาก
 กว่าชาวชนบททั่ว ๆ ไป

๓.๘ Innovation

การรับสิ่งใหม่ ๆ นั้นหมายถึงชาวชนบทรู้จักกล้าเสี่ยงต่อการรับสิ่งที่ไม่เคยมีประสพ-
 การมาก่อนเพื่อมาทดลอง เพราะฉะนั้นคนที่มีความ Innovation น่าจะคิดแค้นที่มีความตั้งใจ
 กล้าทำอะไรด้วยตนเอง และ Innovation พอดีจะเป็นเครื่องชี้ต่อการเปลี่ยนไปสู่
 ความทันสมัยทางด้านจิตใจได้ ตลอดจนกลุ่มที่ ๑ น่าจะมีแนวโน้มมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ในเรื่องนี้

ตารางที่ ๒๑ อัตราส่วนร้อยละให้สัมภาษณ์ของ Internal Modernization
 จำแนกตามกลุ่ม และ Innovation

Moderni- zation	Innovation	กลุ่ม ๑	กลุ่ม ๒	กลุ่ม ๓	กลุ่ม ๔
Transitional	สูง	๒๔.๕๕ (๑๕)	๑๓.๓๓ (๑๐)	๑๘.๑๘ (๑๔)	๒๐.๐ (๔)
	กลาง	๓๕.๔๑ (๔๖)	๘๖.๖๓ (๖๕)	๘๐.๘๒ (๕๘)	๘๐.๐ (๑๖)
	ต่ำ	-	-	-	-
	รวม	๑๐๐.๐ (๖๑)	๑๐๐.๐ (๗๕)	๑๐๐.๐ (๗๓)	๑๐๐.๐ (๒๐)
Modern	สูง	๑๐๐.๐ (๘)	๕๗.๑๔ (๔)	๘๕.๗๑ (๖)	-
	กลาง	-	๔๒.๘๖ (๓)	๑๔.๒๙ (๑)	-
	ต่ำ	-	-	-	-
	รวม	๑๐๐.๐ (๘)	๑๐๐.๐ (๗)	๑๐๐.๐ (๗)	-

ตารางที่ ๒๑ เมื่อพิจารณาชั้นที่กำลังเปลี่ยนแปลงผ่านทางด้านจิตใจนั้น ระดับของ Innovation สูงในกลุ่มที่ ๑ ต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ อย่างไรก็ตามระดับของ Innovation ทั้ง ๔ กลุ่มควรมีระดับ Innovation กลาง ๆ ในอัตราส่วนที่น้อยกว่านี้ และเมื่อพิจารณาชั้นทันสมัย กลุ่มที่ ๑ จะมีระดับ Innovation สูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่าง Internal Modernization กับ Innovation เป็นไปอย่างที่คาดคะเน กล่าวคือ คนที่มีจิตใจทันสมัยก็จะมีแนวโน้มของ Innovation สูงกว่า

๓.๕ Activism

เป็นเรื่องที่ศึกษาถึงการที่คนสมัยใหม่รู้จักวางแผนในการทำงานในอนาคต จะทำอะไร ต้องทำจริงไม่ยัดวันประกันพรุ่ง กล่าวคือ Activism สูงน่าจะมีในกลุ่มที่ ๑ เพราะเป็นกลุ่มเกษตรกร มีการรวมกลุ่มเป็นทางการทำงานใดก็จะต้องมีแผนงาน นอกจากนั้นคนที่มีความสนใจสมัยใหม่จะมี Activism สูงกว่า

ตารางที่ ๒๒ อัตราส่วนร้อยละ ผู้ให้สัมภาษณ์ของ Internal Modernization จำแนกตามกลุ่ม และ Activism

Modernization	Activism	กลุ่ม ๑	กลุ่ม ๒	กลุ่ม ๓	กลุ่ม ๔
Transitional	สูง	๑๘.๐๓ (๑๑)	๑๘.๖๗ (๑๔)	๑๗.๘๑ (๑๓)	๑๕.๐ (๓)
	กลาง	๘๑.๘๗ (๕๐)	๘๑.๓๓ (๖๑)	๘๒.๑๙ (๖๐)	๘๕.๐ (๑๗)
	ต่ำ	-	-	-	-
	รวม	๑๐๐.๐ (๖๑)	๑๐๐.๐ (๗๕)	๑๐๐.๐ (๗๙)	๑๐๐.๐ (๕๐)
Modern	สูง	๔๔.๔๔ (๕)	๗๑.๔๓ (๕)	๘๕.๗๑ (๖)	-
	กลาง	๕๕.๕๖ (๕)	๒๘.๕๗ (๒)	๑๔.๒๙ (๑)	-
	ต่ำ	-	-	-	-
	รวม	๑๐๐.๐ (๙)	๑๐๐.๐ (๗)	๑๐๐.๐ (๗)	-

ตารางที่ ๒๒ เมื่อพิจารณาชั้นที่กำลังเปลี่ยนผ่านทางจิตใจกับ Activism นั้น กลุ่มที่ ๑ ไม่มีความแตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ เลย แสดงว่ากลุ่มที่ไม่เป็นกลุ่มเกษตรกร ก็มี Activism สูงในระดับใกล้เคียงกัน และในขั้นต้นสมัยนอกจากกลุ่มต่าง ๆ จะมี Activism นั้นในอัตราส่วนที่ไม่แตกต่างกันแล้วยังปรากฏว่ากลุ่ม ๒ และ ๓ ต่ำกว่ากลุ่ม ๑ อีกด้วย อย่างไรก็ตามเมื่อเราพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่าง Internal Modernization กับ Activism โดยทั่วไปจะพบว่าคนที่มีความจิตใจทันสมัยจะมี สูงในอัตราส่วนที่เห็นอกว่าคนในขั้น Transitional ตลอดจนกลุ่มต่าง ๆ ก็ไม่แตกต่างกันในเรื่องนี้

๓.๑๐ Religiosity

ลักษณะคนที่มีความจิตใจทันสมัยน่าจะมีแนวโน้มของความเชื่อ หลักเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ มากกว่าที่จะเชื่ออะไรอย่างงมงาย เพราะฉะนั้น Religiosity อาจเป็นเครื่องชี้ในเรื่องนี้ได้ทีเดียว ตัวเลขขอมูลที่เสนอในตารางต่อไป แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่าง Internal Modernization กับ Religiosity ในกลุ่มต่าง ๆ ในแบบเดียวกันกับที่ได้เสนอมาแล้วในเรื่องอื่น ๆ

ตารางที่ ๒๓ อัตราส่วนผู้ให้สัมภาษณ์ของ Internal Modernization
จำแนกตามกลุ่ม และ Religiosity

Modernization	Religiosity	กลุ่ม ๑	กลุ่ม ๒	กลุ่ม ๓	กลุ่ม ๔
Transitional	สูง	-	-	-	-
	กลาง	๕๒.๕๖ (๓๒)	๓๘.๖๓ (๒๘)	๔๑.๑๐ (๓๐)	๔๕.๐ (๘)
	ต่ำ	๔๓.๔๔ (๒๘)	๖๑.๓๓ (๔๖)	๕๘.๘๐ (๔๓)	๕๕.๐ (๑๑)
	รวม	๑๐๐.๐ (๖๑)	๑๐๐.๐ (๓๕)	๑๐๐.๐ (๓๓)	๑๐๐.๐ (๒๐)
Modern	สูง	-	-	-	-
	กลาง	๑๐๐.๐ (๘)	๑๐๐.๐ (๘)	๑๐๐.๐ (๓)	-
	ต่ำ	-	-	-	-
	รวม	๑๐๐.๐ (๘)	๑๐๐.๐ (๘)	๑๐๐.๐ (๓)	-

ตารางที่ ๒๓ เมื่อพิจารณาชั้นที่กำลังเปลี่ยนผ่าน กลุ่มที่ ๑ จะมี Religiosity
ระดับกลาง สูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ และเมื่อพิจารณาชั้นทันสมัยจะไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม
ในเรื่องนี้ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง Internal Modernization
กับ Religiosity ในทุกระดับขั้นการพัฒนาแล้ว ผลปรากฏว่าคนที่ผ่านมาสู่ชั้น
Transitional ยังคงมีความเชื่อแบบเก่าอยู่เป็นจำนวนมาก และคนที่ทันสมัยแล้วไม่ได้
เปลี่ยนความเชื่อมากเท่าที่คาดคะเนไว้

๓.๑๑ Individualism

สำหรับ Individualism เป็นเรื่องที่น่าสนใจอย่างหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับภาระงานคน เพราะว่าการพึ่งพาอาศัยด้วยตนเอง ไม่ต้องพึ่งพาอาศัยญาติพี่น้องหรือคนอื่น ทำอะไรตัดสินใจด้วยตนเอง ลักษณะเช่นนี้ น่าจะมีความสัมพันธ์กับขั้นของ Internal Modernization และกลุ่ม ๑ น่าจะมีระดับที่ต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ ดังจะพิจารณาจากตารางต่อไป

ตารางที่ ๒๔ อัตราส่วนรอย ผู้ให้สัมภาษณ์ของ Internal Modernization
จำแนกตามกลุ่ม และ Individualism

Moderni- zation	Individualism	กลุ่ม ๑	กลุ่ม ๒	กลุ่ม ๓	กลุ่ม ๔
Transitional	สูง	๑.๕๔ (๑)	-	-	-
	กลาง	๘๑.๘๐ (๕๖)	๘๘.๐ (๖๖)	๗๑.๒๓ (๕๒)	๗๐.๐ (๑๔)
	ต่ำ	๖.๕๖ (๔)	๑๒.๐ (๘)	๒๘.๗๗ (๒๑)	๓๐.๐ (๖)
	รวม	๑๐๐.๐ (๖๑)	๑๐๐.๐ (๗๕)	๑๐๐.๐ (๗๓)	-
Modern	สูง	-	-	-	-
	กลาง	๑๐๐.๐ (๘)	๘๕.๗๑ (๖)	๑๐๐.๐ (๗)	-
	ต่ำ	-	๑๔.๒๙ (๑)	-	-
	รวม	๑๐๐.๐ (๘)	๑๐๐.๐ (๗)	๑๐๐.๐ (๗)	-

ตารางที่ ๒๔ ไม่ได้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างขั้นการพัฒนาค่านิจใจกับ

Individualism เพราะอัตราส่วนของ Individualism สูง และกลางปรากฏ
 อยู่ในขั้น Transitional มากและไม่มี Individualism ขั้นสูงอยู่ในระดับทันสมัย
 เลย เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มก็ไม่พบความแตกต่างที่น่าสนใจแต่อย่างใด

๓.๑๒ Family Sphere หมายถึงขอบเขตของครอบครัวที่สตรีมีสิทธิเท่า
 เท่ากับผู้ชาย ภายในครอบครัวรู้จักการวางแผนครอบครัว ดึงเหล่านักที่มีจิตใจใหม่มาจะมี
 แนวโน้มของ Family Sphere สูง ตลอดจนกลุ่มที่ ๑ ก็น่าจะแตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ เช่น
 กัน

ตารางที่ ๒๕ อัตราส่วนร้อยละ ผู้ให้สัมภาษณ์ของ Internal Modernization
 จำแนกตามกลุ่ม และ Family Sphere

Modernization	Family	กลุ่ม ๑	กลุ่ม ๒	กลุ่ม ๓	กลุ่ม ๔
Transitional	สูง	-	-	-	-
	กลาง	๑๐๐.๐ (๖๑)	๘๔.๖๗ (๗๑)	๘๓.๑๕ (๖๘)	๘๕.๐ (๑๘)
	ต่ำ	-	๕.๓๓ (๘)	๖.๘๕ (๕)	๕.๐ (๑)
	รวม	๑๐๐.๐ (๖๑)	๑๐๐.๐ (๗๕)	๑๐๐.๐ (๗๓)	๑๐๐.๐ (๒๐)
Modern	สูง	-	-	-	-
	กลาง	๑๐๐.๐ (๘)	๑๐๐.๐ (๗)	๑๐๐.๐ (๗)	-
	ต่ำ	-	-	-	-
	รวม	๑๐๐.๐ (๘)	๑๐๐.๐ (๗)	๑๐๐.๐ (๗)	-

ตารางที่ ๒๕ เมื่อศึกษาชั้นที่กำลังเปลี่ยนผ่านค่านิยมจิตใจ กลุ่มทั้ง ๔ ไม่มี Family Sphere ระดับสูงและระดับต่ำก็มีอัตราส่วนน้อยมาก สำหรับการศึกษาระดับชั้นต้นสมัย จิตใจของชาวชนบททั้ง ๓ กลุ่ม ไม่แตกต่างกันและอยู่ใน Individualism ระดับกลางซึ่งแสดงว่าคนที่จิตใจต้นสมัยยังไม่ค่อยจะรู้จักวางแผนครอบครัว ความแตกต่างที่พบระหว่างกลุ่มก็มีน้อยมาก ดังนั้นจึงกล่าวได้แต่เพียงว่า Family Sphere มีความสัมพันธ์ทางผืนดินกับระดับชั้นการพัฒนา

สรุป

เนื่องจากตัวเลขที่แสดงลักษณะ External Modernization ในชั้นระบบประเพณี และต้นสมัยมีไม่มากนัก ไม่สามารถที่จะเปรียบเทียบในเชิงสถิติได้ จึงได้ศึกษาลักษณะ Internal Modernization ซึ่งมีตัวเลขเพียงพอในการเปรียบเทียบในแง่ของปัจจัยต่าง ๆ ที่จะมึผลต่อคนที่จิตใจต้นสมัย ปรากฏว่าปัจจัยด้านประชากร ได้แก่อายุวัยกลางคน สมาชิกครัวเรือนปานกลาง ปัจจัยด้านสังคมได้แก่ประสบการณ์การทำงานต่างถิ่น การท่องเที่ยว ปัจจัยด้านสื่อสารมวลชน มีผลต่อคนที่จิตใจต้นสมัยมากกว่าคนที่กำลังเปลี่ยนผ่าน นอกจากนั้นเมื่อศึกษากลุ่มต่าง ๆ ส่วนใหญ่ปัจจัยเหล่านั้นมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนไปสู่ความทันสมัยทางค่านิยมจิตใจเหมือนกับยกเว้นการพึ่งสื่อสารมวลชน

เมื่อศึกษาคุณสมบัติบางประการของสมาชิกในกลุ่มต่าง ๆ ได้พบว่าลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างชั้นการพัฒนาไปสู่ความทันสมัยกับเครื่องชี้ต่าง ๆ คือการศึกษาประยุกต์วิทยา สุขภาพอนามัย ครอบครัว Educational Orientation, Innovation Activism Family Sphere ยกเว้นแบบแผนการทำงาน การจ้างแรงงาน Religiosity และ Individualism ส่วนความสัมพันธ์กับกลุ่มต่าง ๆ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า การทราบลักษณะคุณสมบัติบางประการทำให้ได้ทราบวิธีสนับสนุนในช่วงที่จะนำไปสู่ความทันสมัยได้ ขณะเดียวกันได้ทราบเรื่องที่ยังไม่ถึงขั้นการพัฒนาไปสู่ความทันสมัยและได้มีความสัมพันธ์กัน ก็ต้องศึกษาหารายละเอียดเพิ่มเติมต่อไป และหาทางแก้ไขอุปสรรคเหล่านั้น